



Wrocław, 23.08.2022 r.

dr hab. Bożena Borkowska, prof. UEW

Katedra Mikroekonomii i Ekonomii Instytucjonalnej

## Recenzja

**dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Ryszarda Kowalskiego w postępowaniu habilitacyjnym, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse**

### 1. Podstawy formalne recenzji

Formalną podstawą sporządzenia niniejszej recenzji jest pismo Pana Prorektora ds. Nauki, prof. dr hab. Pawła Lula, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, z dnia 13 maja 2022 r., informujące, że 9 maja 2022 r. Rada Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, powołała mnie na recenzentkę w postępowaniu habilitacyjnym dr Ryszarda Kowalskiego.

Podstawę oceny merytorycznej dorobku dr Ryszarda Kowalskiego stanowi przygotowana, przez Habilitanta dokumentacja. Natomiast punktem odniesienia w sporządzonej ocenie dorobku dr Ryszarda Kowalskiego są kryteria oceny w postępowaniu habilitacyjnym zawarte w:

- Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2016 r., pozycja 1586),
- Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, pozycja 1165).



## 2. Sylwetka zawodowa Habilitanta

Doktor Ryszard Kwiatkowski urodził się w 1975 r. w Nisku. W 2000 r. ukończył studia magisterskie na Wydziale Ekonomii, Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Po uzyskaniu tytułu magistra Habilitant podjął pracę na stanowisku asystenta, w Katedrze Mikroekonomii Wydział Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych (obecnie Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa. Pracę doktorską, pt. Kontrowersje wokół sprawiedliwości ekonomicznej. Teoria i praktyka, (promotor: prof. dr hab. Zofia Dach), Habilitant obronił w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, w 2009 r., w dyscyplinie ekonomia. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant kontynuował pracę w tej samej Katedrze i jest w niej nadal zatrudniony.

## 3. Ocena osiągnięcia naukowego

Doktor Ryszard Kwiatkowski wskazał, jako główne osiągnięcie naukowe, cykl 11 prac naukowych, które zostały opublikowane w latach 2015 – 2021. Na cykl ten składa się:

- 8 rozdziałów w pracach zbiorowych, monografiach i recenzowanych materiałach konferencyjnych, w tym:
  - 2 rozdziały współautorskie, jeden z nich opublikowany w języku angielskim, przez wydawnictwo zagraniczne;
  - 1 rozdział współautorski, w języku polskim, opublikowany przez wydawnictwo krajowe;
  - 5 rozdziałów autorskich, w języku polskim, opublikowanych pracach zbiorowych, wydanych przez PTE, PWN i wydawnictwa uczelniane
- 2 artykuły w języku polskim, opublikowane w czasopismach krajowych, w tym:
  - 1 artykuł autorski;
  - 1 artykuł współautorski;
- 1 monografia, pt. Warunki życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce, PWE, Warszawa 2021. Jest to praca przygotowana przez 3 autorów (i zgodnie z ich oświadczeniami, wkład Habilitanta został oceniony na 30%.



W trzech pracach składających się na cykl, oznaczonych w autoreferacie jako C1, C3, C6 Habilitant wykorzystał „istotne fragmenty” swojej pracy doktorskiej (por. s. 4 i 8 autoreferatu). Oczywiście, publikowanie fragmentów pracy doktorskiej nie jest naganne. Wątpliwości budzi włączenie takich prac do dorobku habilitacyjnego.

Habilitant nie wskazał jednoznacznie na problem badawczy. Jego ustalenie wydaje się niezbędne, ponieważ wraz z określeniem celu i metody badań, można ustalić czy publikacje wskazane jako osiągnięcie naukowe tworzą spójny tematycznie i metodycznie cykl prac naukowych. Na ogół przedmiot badań i problem badawczy można odczytać z tytułu pracy/cyklad publikacji. W przypadku recenzowanego osiągnięcia naukowego nie jest to zadanie łatwe. Dr Ryszard Kowalski nadał mu bowiem następujący tytuł: *Od ekonomii normatywnej do pozytywnej: wokół zagadnień państwa dobrobytu*. Być może zatem, chodzi o państwo dobrobytu, uzasadnienie jego działania w ujęciu normatywnym a następnie sprawdzenie skutków funkcjonowania welfare state. Takie ogólnikowe odczytanie problematyki badawczej nie wydaje się jednak satysfakcjonujące, ponieważ można przytoczyć wiele prac, traktujących o tych zagadnieniach, co sprawia, że trudno wówczas twierdzić, iż Habilitant „znalazł” lukę badawczą, którą wypełnił oryginalnymi badaniami, wnosząc w ten sposób wkład w teorię ekonomii. Wątpliwości w tej kwestii powinny zostać rozwiane wraz z przeprowadzoną poniżej oceną prac, przedłożonych jako osiągnięcie naukowe.

**[C1]** Kowalski R. (2016), *Ekonomia dobrobytu i sprawiedliwość dystrybucyjna* [w:] *Metaekonomia. Zagadnienia z filozofii ekonomii*, red. M. Gorazda, Ł. Hardt, T. Kwarciński, Copernicus Center PRESS, Kraków, s. 407–433.

Jest to jeden z autorskich rozdziałów zamieszczony w monografii naukowej, który można traktować jako wprowadzenie do problematyki podjętej w opiniowanym cyklu prac. Ogólnie rzecz biorąc tekst składa się z dwóch części: „standardowej” krytyki ekonomii dobrobytu i omówienia koncepcji sprawiedliwości Rawlsa oraz Sena. Służy to zwróceniu uwagi na problem „pogodzenia” w polityce państwa wartości wolności i sprawiedliwości. Mówiąc o „standardowej” krytyce ekonomii dobrobytu mam na myśli takie jej ujęcie, które spotykamy w pracach na temat ekonomii dobrobytu. Przykładem mogą być treści rozdziału 9 w monografii: D.M. Hausman, M.S. McPherson, D. Satz, *Etyka Ekonomii. Analiza ekonomiczna, filozofia moralności i polityka publiczna*, Copernicus Center PRESS, Kraków 2017. Wątpliwość jaka się tutaj pojawia, dotyczy zasygnalizowanej wcześniej kwestii, a mianowicie; czy w związku z tym, że rozdział ten zawiera „istotne fragmenty” pracy doktorskiej Habilitanta (to ocena Habilitanta, zamieszczona w autoreferacie na s. 4), należy opiniowany rozdział traktować jako element dorobku habilitacyjnego? Moim zdaniem nie.

**[C2]** Kowalski R., Kwarciński T. (2016), *Racjonalność, użyteczność, dobrobyt* [w:] *Metaekonomia. Zagadnienia z filozofii ekonomii*, red. M. Gorazda, Ł. Hardt, T. Kwarciński, Copernicus Center PRESS, Kraków, s. 387-405.



To kolejna publikacja w opiniowanym cyklu opracowań, opublikowana w formie rozdziału w monografii. Jest to publikacja współautorska, w której Habilitant i współautor deklarują równy udział nie tylko ilościowo (50%/50%) ale także merytorycznie. Zgodnie z identycznymi oświadczeniami Autorów, każdy z nich, w równym stopniu, wniósł wkład polegający na : konceptualizacji opracowania, wykonania przeglądu literatury, doboru metody badawczej, itp. Zgodnie z celem rozdziału, Autorzy wskazują na relacje łączące pojęcia dobrobytu, użyteczności i racjonalności w ekonomii neoklasycznej. Krytyka wcześniejszych ujęć dobrobytu prowadzi Autorów do rozważań dotyczących tzw. hybrydowego ujęcia dobrobytu osób. Jest to ujęcie interesujące nie tylko poznawczo ale także praktycznie, w związku z prowadzoną przez państwo polityką o charakterze paternalistycznym. Praktyczny aspekt paternalizmu państwa nie jest jednak przedmiotem badań Autorów. Sygnalizują Oni jedynie, że są zwolennikami takiej polityki, ponieważ „ (...) w pewnych okolicznościach państwo posiada (...) obiektywną przewagę nad jednostkami w ocenie tego, co jest dla tych jednostek korzystne.” (s. 402). Ponieważ jest kwestia dyskusyjna, wymagająca uprawdopodobnienia, można tylko wyrazić niedosyt, że Autorzy poprzestali na wyrażeniu swojego przekonania.

**C3] Kowalski R. (2018), *Sprawiedliwość w liberalnym egalitaryzmie. Uwagi o filozoficznym uzasadnieniu współczesnego państwa dobrobytu*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, vol. 80, nr 1, s. 241–254.**

W artykule tym Autor sięga do koncepcji J Rawlsa oraz R. Dworkina jako źródeł uzasadnienia liberalno – demokratycznego państwa dobrobytu. Na podstawie przeprowadzonych rozważań Autor dochodzi do wniosku, że za pomocą argumentów obydwu filozofów, dotyczących „dobrze urządzonego społeczeństwa”, wesprzeć socjaldemokratyczny model państwa dobrobytu. Sposób ujęcia zagadnienia i przeprowadzone w artykule rozważania nie budzą zastrzeżeń. Jednak w związku z tym, że w opiniowanym artykule Autor wykorzystał „istotne fragmenty” pracy doktorskiej, pojawia się wątpliwość czy artykuł ten należy brać pod uwagę jako element dorobku habilitacyjnego.

**[C4] Kowalski R. (2018), *Nierówności ekonomiczne a niedoskonałość rynku [w:] Zawodność rynku w teorii i praktyce*, red. K. Przybylska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 25–41.**

W rozdziale tym autor przyjmuje, za N. Acocellą oraz Stiglitzem, że do zawodności rynku należy włączyć niedoskonałości funkcjonowania gospodarki, takie jak: kryzysy, bezrobocie, inflacja, nierówności. Jest to ujęcie dyskusyjne, (sugerujące, że wszystkie niedoskonałości w funkcjonowaniu rynków i całej gospodarki są konsekwencją zawodności rynku) ale mieści się w problematyce, której poświęcona jest monografia. Rozdział ma charakter przeglądu opracowań i badań na temat nierówności, w szczególności, na temat związków pomiędzy nierównościami a wzrostem gospodarczym.



[C5] Kowalski R. (2019), *Nierówności ekonomiczne a pułapka średniego poziomu rozwoju. Wnioski dla Polski*, „Optimum. Economic Studies”, nr 2 (96), s. 37–52.

Zgodnie z tytułem, w artykule tym Autor omawia zagadnienie pułapki średniego poziomu rozwoju. Na podstawie przeglądu literatury Autor przedstawia różnice w definiowaniu tego pojęcia oraz czynniki sprzyjające „wpadaniu” w pułapkę. To kieruje uwagę Autora na nierówności ekonomiczne, ich znaczenie dla wzrostu gospodarczego. Za pomocą danych OECD dotyczących PKB per capita oraz nierówności ekonomicznych w wybranych krajach ( w tym w Polsce) Autor dochodzi do wniosku, że skala nierówności w Polsce jest na tyle nieduża, że nie powinny mieć istotnego znaczenia w potencjalnym spowolnieniu gospodarczym . Można zatem przyjąć, że jest to praca przyczynkowa.

[C6] Kowalski R. (2010), *Polityka społeczna jako instrument kształtowania zachowań jednostek [w:] Otoczenie ekonomiczne a zachowania podmiotów rynkowych*, red. Z. Dach, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Kraków, s. 51–68

Jest to kolejny rozdział autorski zamieszczony w monografii, w którym Autor wykorzystał „istotne fragmenty” swojej pracy doktorskiej. Jeśli dobrze rozumiem uwagę Habilitanta, dotyczącą tej kwestii, a zamieszczoną w autoreferacie na s. 4, to punkt 2.3.4 opiniowanego rozdziału, liczący cztery strony, a więc stanowiący ok. ¼ treści rozdziału, to również część pracy doktorskiej Habilitanta.

Jeśli chodzi o problematykę podjętą w tym rozdziale, to zgodnie z jego tytułem, Autor zmierza do ustalenia jak polityka społeczna, właściwa dla trzech modeli państwa dobrobytu (liberalnego, konserwatywnego i socjaldemokratycznego) wpływa na postawy i zachowania konsumentów. Zagadnienie to Autor omawia/analizuje w oparciu o prace empiryczne i analityczne innych badaczy. Lektura tego rozdziału nasuwa spostrzeżenie, że Habilitant koncentruje się nad argumentacją na rzecz aktywności państwa redystrybuującego zasoby, tak jakby zawodny był tylko rynek ale nie państwo. Tymczasem fakty wskazują na niedoskonałości instytucji demokratycznego państw i pozwalają wątpić w jego aktywność wyłącznie na rzecz dobra wspólnego.

[C7] Wałęga G., Wałęga A., Kowalski R. (2021), *Warunki życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, ss. 236.

W przypadku tej publikacji Autorzy deklarują zróżnicowany udział procentowy w przygotowaniu monografii: G. Wałęga i A. Wałęga po 35%, R. Kowalski 30%. Natomiast odnośnie do konkretnych prac wykonanych w związku z opracowaniem monografii Autorzy zgonie oświadczają, że” wszyscy pracowali nad wszystkim”



a więc wnieśli wkład w konceptualizację, opracowanie metodyki badań, wykonaniu przeglądu literatury itd. itp. Nie mam podstaw aby podważyć prawdziwość podanych informacji. Nie w tym rzecz. Problem polega na tym, że takie zdanie sprawy ze współpracy badawczej utrudnia ustalenie wkładu Habilitanta w dzieło i do dyscypliny, a stopień doktora habilitowanego jest nadawany na podstawie oceny indywidualnego wkładu do określonej dyscypliny naukowej. W odniesieniu do tej publikacji pojawia się jednak zasadniczy problem, a mianowicie: jaki jest związek pomiędzy problemem badawczym podjętym w opiniowanej monografii (oceną warunków życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych), a zagadnieniami związanymi z państwem dobrobytu, o których traktują inne pozycje wskazane w cyklu prac jako główne osiągnięcie naukowe Habilitanta? Nie widzę tego związku i uważam, że trudno się go doszukiwać w tym, że: 1) w opiniowanej monografii Autorzy dokonują przeglądu pojęć dotyczących dobrostanu osób/gospodarstw domowych, wraz z próbą ustalenia wskaźników/mierników tego stanu; b) w zakończeniu monografii, na s. 199, Autorzy wskazują na możliwość wykorzystania wyników przeprowadzonych przez nich badań w polityce państwa, zmierzającej m.in. do tworzenia rozwiązań instytucjonalnych służących zapobieganiu negatywnym skutkom nadmiernego zadłużania się gospodarstw domowych. Z tego powodu uważam, że opiniowaną monografię nie należy oceniać jako elementu cyklu opracowań tworzących osiągnięcie naukowe Habilitanta, ze względu na brak jej spójności tematycznej z pozostałymi publikacjami.

[C8] Kowalski R. (2016), *Spółeczna gospodarka rynkowa w Polsce – założenia a rzeczywistość* [w:] *Sprawiedliwość społeczna w polityce polskiej*, red. W. Arndt, S. Bober, Akademia Ignatianum; Wydawnictwo WAM, Kraków, s. 239–260.

To kolejny autorski rozdział w pracy zbiorowej, w którym, zgodnie z tytułem Habilitant stawia problem urzeczywistnienia zasad społecznej gospodarki rynkowej w Polsce. W związku z tym Autor omawia model/założenia społecznej gospodarki rynkowej, a następnie przechodzi do analizy danych empirycznych dotyczących nierówności dochodowych i zagrożenia ubóstwem w Polsce, w latach 2005-2013, oraz zatrudnienia na umowy czasowe. Z analizy tej wyłania się konkluzja, że w Polsce nie wbudowano w system gospodarowania zasad społecznej gospodarki. Szukając przyczyn Autor wymienia m.in. ideologię leżącą u podstaw transformacji w Polsce (jej architektów), reaktywną politykę społeczną, marginalizację związków zawodowych oraz globalizację i finansyzację gospodarki. Lektura tych fragmentów rozdziału nasuwa spostrzeżenie, że mamy tu do czynienia nie tyle z wyjaśnieniem, co z hipotezą ex post odnośnie do splotu różnych czynników, które zaważyły na przebiegu transformacji w Polsce.



[C9] Kowalski R. (2015), *Czy istnieje środkowoeuropejski model państwa dobrobytu?* [w:] *Liberalizm czy interwencjonizm? Kształtowanie się ładu społeczno-gospodarczego w Europie w latach 1989–2014*, red. R.W. Ciborowski, R.I. Dziemianowicz, A. Kargol-Wasiluk, M. Zalesko, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok, s. 74–84.

Rozdział ten można traktować jako głos Habilitanta w dyskusji odnośnie do natury państw dobrobytu kształtujących się w krajach Europy Środkowej/Środkowo-Wschodniej. Z lektury tekstu wynika, że spór dotyczy zmiennych, za pomocą których różni autorzy objaśniają różne porządki państwa dobrobytu. Czy nie jest to kwestia konwencji?

[C10] Kowalski R., Wałęga G. (2015), *Defamilisation in Central and Eastern Europe: a cluster analysis* [in:] *Proceedings of 9th International Days of Statistics and Economics*, 10-12 September 2015, T. Löster and T. Pavelka (Eds.), Libuše Macáková: MELANDRIUM, Prague, p. 855–863

To jedną z publikacji współautorskich, w której Habilitant i współautor deklarują równy udział, po 50%, dotyczący koncepcji pracy, opracowania metody badań, opracowania wniosków, podsumowania itp. W artykule tym, przygotowanym w języku angielskim i opublikowanym w czasopiśmie zagranicznym (to jedyna taka pozycja w opiniowanym cyklu) Autorzy przedstawili wyniki badań dotyczących, niektórych aspektów autonomii i niezależności ekonomicznej kobiet, w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Na podstawie wyników badań Autorzy stwierdzili, że badane kraje wpisują się w różne modele państwa dobrobytu. Ten i inne wnioski sformułowane przez Autorów mają istotną słabość. Są uogólnieniami opartymi na danych dotyczących jednego, 2011 roku.

[C11] Kowalski R. (2017), *Ubóstwo i wykluczenie społeczne w krajach Grupy Wyszehradzkiej* [w:] *Spójność ekonomiczno-społeczna krajów Grupy Wyszehradzkiej*, red. K. Przybylska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 122–137

To ostatnia pozycja zamieszczona w opiniowanym cyklu prac wskazanych jako osiągnięcie naukowe Habilitanta, która została stanowi rozdział w pracy zbiorowej. Celem tego opracowania jest ustalenie skali zagrożenia ubóstwem/wykluczeniem społecznym w krajach Grupy Wyszehradzkiej, w porównaniu z pozostałymi krajami UE. Autor podnosi także problem analizowany w opracowaniu C11, a mianowicie czy w obszarze polityki społecznej kraje Grupy Wyszehradzkiej tworzą jednorodne ugrupowanie. Rozważania są oparte na danych empirycznych, za pomocą których Autor próbuje uprawdopodobnić wysuniętą hipotezę głoszącą, że polityka społeczna prowadzona w tych krajach wpisuje je w różne modele państwa dobrobytu.

Podsumowując, w mojej opinii, cykl publikacji przedłożony przez dr R. Kowalskiego jako osiągnięcie naukowe, cechuje szereg słabości:



1. Brak jasno sformułowanego problemu badawczego rozumianego jako brak ścisłej i pewnej wiedzy, umożliwiającej wyjaśnienie/zrozumienie określonych zjawisk, co wymaga badań metodycznych.
2. Prace wskazane jako elementy cyklu nie znalazły znaczącego zainteresowania wśród innych badaczy. Taki wniosek nasuwa się na podstawie liczby cytowań. Z informacji podanych przez Habilitanta wynika, że część opracowań tworzących cykl w ogóle nie była cytowana ( C3, C5, C7, C8, C.11), trzy prace zostały zacytowane raz (C4, C6, C10), praca oznaczona symbolem C9 ma dwa cytowania, C1 ma trzy cytowania i C2 ma sześć cytowań
3. W mojej opinii, monografia współautorska oznaczona symbolem C7 jest na tyle luźno związana z problematyką dotyczącą państwa dobrobytu, że nie należy jej oceniać jako elementu opracowań tworzących cykl, który powinien być spójny pod względem tematycznym.
4. Zgodnie z informacją podaną przez Habilitanta w autoreferacie ( s. 10, przypis 4) prace oznaczone symbolami C1, C3 i C6 zawierają istotne fragmenty pracy doktorskiej Habilitanta. W mojej opinii prace te należy wyłączyć z oceny dorobku habilitacyjnego.
5. W świetle powyższych ustaleń (w p.3 i 4) opiniowany cykl publikacji należałoby zredukować z 11 do 7 pozycji.
6. Wątpliwości powstają w związku z próbą ustalenia wkładu, jaki opiniowany cykl publikacji wnosi w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse. W kwestii tej nie podzielam przekonania Habilitanta, że wkład ten polega na:
  - „Uporządkowaniu i wsparciu dyskursu na rzecz akceptacji uwikłania ekonomii w sądy wartościujące w kontekście rozważań poświęconych koncepcji dobrobytu i państwa dobrobytu.” (s. 19 autoreferatu). Po pierwsze, trudno uznać, że uporządkowanie dyskursu w jakiegokolwiek kwestii może wnosić wkład do teorii ekonomii. Po drugie, jeśli miałyby być to uporządkowanie dotychczasowych badań, ich synteza, to wydaje się to możliwe w monografii, a nie w cyklu publikacji. Po trzecie, kwestie te są szeroko omawiane przez wielu autorów, m.in. w monografiach autorstwa D. Hausmana i in., przytoczonej wcześniej, w niniejszej opinii, czy w „Teorii ekonomii” M. Blauga.
  - „Pogłębieniu dyskursu ekonomicznego i zaproponowaniu nowego ujęcia problemu w odniesieniu do nierówności ekonomicznych.” ( s. 19 autoreferatu). Moim zadaniem trudno uznać, że na tym może polegać wkład do teorii ekonomii, rozumiany jako wypełnienie luki badawczej. Ponadto, twierdzenie Habilitanta, że zaproponował nowe, makroekonomiczne ujęcie zagadnienia nierówności mijają się z prawdą. Jest to punkt widzenia, zresztą dyskusyjny, zaproponowany przez N. Acocella, Zasady polityki gospodarczej..., Warszawa 2002.





- „Zaproponowaniu i dokonaniu oceny warunków życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce przez pryzmat dobrostanu finansowego.” ( s. 20 autoreferatu). Praca traktująca o tym zagadnieniu mogłaby być uznana za wkład w teorię ekonomii ale jest to praca zbiorowa, a stopień doktora habilitowanego jest nadawany na podstawie indywidualnego wkładu do określonej dyscypliny naukowej. Ponadto, tematyka tej pracy wydaje się być luźno związana z zagadnieniami dotyczącymi państwa dobrobytu.
- „Osadzeniu oceny polityki społecznej w międzynarodowym kontekście porównawczym”, (s. 21 autoreferatu). Kontekst analizy jakiegoś zagadnienia nie wnosi nic do teorii. Nie jest to bowiem wskazanie na lukę badawczą, jako na brak wiedzy, za pomocą której można wyjaśnić określone zjawisko i zaproponowanie wypełnienia tej luki.

Oczywiście opracowania zawarte w cyklu prac nie są pozbawione zalet. Za cenne uważam te prace, w których Habilitant łączy badania empiryczne z ocenami przypisywanymi analizowanym zjawiskom. Za cenne uważam również te prace, w których Autor analizuje rozwiązania obarczone konfliktem wartości i gdy udaje się zachować dystans do wskazania, które są „lepsze”. Oceniane opracowania są napisane „dobrym językiem”.

Podsumowując ten fragment recenzji uważam, że ze względu na wykazane powyżej słabości, cykl opracowań, wskazany przez dr R. Kowalskiego jako osiągnięcie naukowe nie wnosi istotnego wkładu w teorię ekonomii.

#### 4. Ocena innych publikacji i opracowań

Z dokumentacji wynika, że po doktoracie, oprócz publikacji składających się na cykl wskazany jako główne osiągnięcie naukowe Habilitant opublikował 13 prac, z których:

- 8 prac, to artykuły zamieszczone w pracach/zeszytach naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i PTE,
- 5 prac, to rozdziały zamieszczone w pracach zbiorowych.

Biorąc pod uwagę, że Habilitant uzyskał stopień doktora w 2009 r., należy przyjąć, że pod względem ilościowym, dorobek publikacyjny dr R. Kowalskiego nie jest znaczący . Z dokumentów złożonych przez Habilitanta wynika, że wartość Jego dorobku wyrażona za pomocą wskaźników jest następująca:

- według bazy Web of Science: liczba cytowań wynosi 0, liczba cytowanych publikacji wynosi 0, h-index jest równy 0;



- według bazy Scopus wartości poszczególnych wskaźników, podobnie jak powyżej, mają wartości równe 0;
- według BazEkon : liczba cytowań wynosi 26, liczba cytowanych prac jest równa 9, h-index wynosi 3.

Biorąc pod uwagę podane wskaźniki należy przyjąć, że ocena dorobku Habilitanta, dokonywana na ich podstawie wypada słabo. Do słabości dorobku naukowego Habilitanta należy zaliczyć także brak artykułu zamieszczonego w ogólnokrajowych periodykach ekonomicznych, takich jak Ekonomista czy Gospodarka Narodowa. Umiarkowanie należy także ocenić ilość prezentacji dorobku na konferencjach (na 7 międzynarodowych i 12 krajowych). Do zalet należy zaliczyć udział Habilitanta w zespole badawczym realizującym projekt naukowy finansowany przez NCN.

#### **4. Ocena umiędzynarodowienia dorobku naukowego**

Z dokumentacji wynika, że Habilitant opublikował w języku angielskim: 1 artykuł współautorski. W trakcie procedury wydawniczej jest także przygotowana w języku angielskim monografia współautorska, zawierająca wyniki badań realizowane w ramach projektu sfinansowanego przez NCN. Ponadto, Habilitant, wraz ze współautorem, wygłosił 1 referat na konferencji zagranicznej, ma także zaplanowany staż naukowo-dydaktyczny w Uniwersytecie w Kosowie.

#### **5. Ocena osiągnięć organizacyjnych i dydaktycznych**

W ramach działalności organizacyjnej Habilitant pełnił funkcję członka komitetu organizacyjnego w 1 konferencji międzynarodowej i w 3 sympozjach/seminariach naukowych. Habilitant od wielu lat jest członkiem PTE i pełnił/pełni różne funkcje z wyboru. Ponadto, dr R Kowalski pełnił funkcję sekretarza rady programowej Zeszytów Naukowych PTE w Krakowie oraz funkcję sekretarza komitetu redakcyjnego Zeszytów Naukowych UE w Krakowie. Ponadto, Habilitant współpracował z organizacjami zewnętrznymi, uczestniczył w zespołach eksperckich i konkursowych, wypromował 87 prac licencjackich i 36 prac magisterskich.

#### **6. Ocena końcowa**

Ocena podstawowej pozycji w dorobku naukowym Habilitanta, którą jest cykl publikacji wskazany jako osiągnięcie naukowe, zatytułowany „Od ekonomii normatywnej do pozytywnej: wokół zagadnień państwa dobrobytu” jest negatywna. Uważam, że cykl tych prac nie wnosi istotnego wkładu w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse. Tej negatywnej oceny nie rekompensują pozytywne elementy w różnych aspektach oceny



Uniwersytet Ekonomiczny  
we Wrocławiu

działalności badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej Habilitanta. Ostatecznie zatem nie popieram wniosku Habilitanta o nadanie Mu stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

*Bożena Borkowska*